

פרוטוקול מס' 27/ד
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ג' י' סיון תשט"ו-31.5.55
בשעה 11.00

השתתפים:

חברי הוועדה:

- מ. בנטוב - היו"ר
- י. אורי
- א. כהן
- ש. לביא
- ע. מימון
- ש. פרלשטיין

מוזמנים:

ז. שרף - הממונה על הכנסות המדינה

סדר-היום:

המשך הדיון בפעיית היבוא המתחרה.

היו"ר מ. בנטוב:

אני פותח את הישיבה.

הזכנו את נציג האוצר, סר שרף, כדי לגדר כמה בעיות שהובאו לפנינו בישיבה הקודמת על ידי נציגי הוועדה להגנה על תוצרת הארץ, שעל יד התאחדות העלי התעשייה.

א. באיזו מידה ישנו יבוא המחבל בייצור המקומי?

ב. הדרכים בהן מסתכן היבוא הזה, גם כשאין על יבוא

זוהר רשימות יבוא רשמיים. על חלק מהדרכים בהן מסתכן היבוא הזה חולש

המכס. ועל כן היינו רוצים לשמוע ספר שרף, מה אפשר לעשות כדי למנוע קיום בקורות תורפה וכדי לסתום את הפירבות הקיימות בשטח זה.

והנבאו לידיעתנו כמה וכמה בקורות תורפה:

א. הפיקוח של המכס על הוצאת סחורה אינו מקפיד

על התאמה בין כמות ואיכות הסחורה המובאת לאלה המצויינות ברשיון.

הובאה לפנינו דוגמה שהובא בשר בכמות גדולה שעל לכמות שהיתה מצויינת ברשיון.

ב. יש טענות גיחס לבקורת טיב הסחורה. הובא

למשוכת לבנו סקרה שעל יסוד רשיון יבוא לאריגי בטנה הובאו אריגים לשמלות ערב.

ג. תשלוח המכס שהוא לפי ערך הסחורה, נגבה לא לפי הערך המלא של הסחורה, אלא לפי ערך פיקטיבי המובא על דוקומנטציה שאינה דוקומנטציה, ועל ידי פקטורות מזויפות, ואין נוהגים אצלנו כבמדינות אחרות, שהנציגויות "חול" בדקו את הפקטורות.

דרך שניה להסתננות סחורות היא בעזרת העוליות החדשים, שלפי החוק רשאים להביא סחורות ב-1.400 דולר לנפש ו-25 אלף דולר לראש המשפחה. נציגי הועדה להגנת הוצרת הארץ טענו, שהדבר נעשה על ידי רשת מאורגנת, והעוליות עצמן מקבלות תמורה קטנה של 100 לירות ומביאות כל מה שנאמר להם על ידי הרשת הזאת. למשל, עולה אחד הביא קרבורטורים למכוניות דה-טוטו.

הדרך השלישית להסתננות סחורות היא - סחורות המובאות ללא רשיון ומסוחררות על ידי תשלום קנס. הקנסות הם קטנים ולמעשה נכנסים לחשבון ההוצאות המסחריות, והדבר משתלם מאוד. והמקרה האופייני לכך הוא מקרה הבשר שהובא ללא רשיון.

דרך רביעית, זוהי התרמת הטוהרה שטופה - מכירה פומבית בארץ. מכירה זו חוזרת לשוק ופוגעת בייצור המקומי.

הדרך החמישית, אלו הן המתנות. יש רשות לכל אדם לקבל כמות מסוימת של סחורות בצורת מתנה ללא רשיון, ודבר זה מנואל על ידי רשות המבריחים.

אינני חושב שאני צריך להביא בפניך את מידות החבלה שהדבר גורם לייצור המקומי. נאמר לנו שאילו היו מונעים את כל א יבוא האריגים מחוץ, שהם בדרך כלל אריגי מותרות, ומבחינת הייצור המקומי אין צורך להביא אות אריגים - זה היה יוצר תעסוקה ל-5000 איש. מצב דומה קיים בשורה של ענפים אחרים.

לכן, רוצים היינו לשמוע את דעת נציג האוצר, מה עושה האוצר ומה הוא חושב לעשות, ומה אפשר לייעץ לו לעשות, כדי למנוע הברחות סחורות המחבלות בייצור המקומי.

לפני כשנה דנו בשאלה זו של היבוא המתחרה, ואז קבלנו שורה של המלצות וביניהן המלצה אחת ביחס למכס מגן, אך היא לא הוגשמה. לדוגמה - קבלנו מכתב מבי"חיר ירושלמי ובו טענות קשות על יבוא יוטא, וכי אין הם יכולים לעמוד בהתחרות עם היבוא הזה.

ז. שרף: אני מחלק את הדברים לשלושה סוגים. יש סוג של דברים שאני צריך לבררם, כמו למשל ענין שבשר. זה פשוט מפחיע. אם זה קרה כפי שסופר כאן, הרי זוהי שחיתות. אם ימסרו לנו את החברה שעשתה זאת או סימן אחר, נחקור בדבר. יכול להיות שיחברר ספקיד מעורב בזה. אני רוצה לומר לכם, שהיום שוב תפסנו מקרה של הברחת שעונייה לחו"ל. אנו עורכים בדיקות פתע לפני האוירון. לפני שבוע גילינו יצוא מדומה של תשמישי קדושה, נייר עתונות ים במקום תפלין ומזוזות, והיום תפסנו מקרה של הברחת שעוניים. אבל ישנם מקרים רבים שאיננו תופסים. יכול להיות שגם בענין הבשר משהו אינו בסדר. איננו יכולים להמנע מזה. הרווח הצפוי כל כך גדול, והפיתוי הוא כל כך גדול שמתפתים גם עובדי המכס.

היו"ר מ. בנטוב: הבעיה היא, אם ישנן שיטות משוכללות לבדיקה?

ז. שרף: לא היו עד עכשיו. היתה אפשרות - אמנם לא בממדים שעליהם דובר פה - אבל בדרך כלל היתה אפשרות שאדם יכניס כמות סחורות גדולה מזו המצויינת ברשיון, כי עבדנו בשיטה שהעתק אחד של הרשיון היה ביפו והשני בחיפה, והאדם יכול היה להביא באותו זמן אותה סחורה ביפו ואותה סחורה בחיפה, ואנו היינו מגלים זאת רק לאחר חדשים, כאשר במרכז הצטבר כל החמר.

מקרה שני, שאדם קבל רשיון להביא בדים למעילי גשם

והביא בדים לשמלות ערב - אנו תפסנו. יתכן לחלק לא תפסנו, אבל בענין זה אנו עושים בדיקות יותר יסודיות. אבל גם כאן אין להמנע מא-סירות של העלמה.

ישנה זכרית שלינו בדינו. איננו קובעים את הקנס לסחורות שהובאו בלי רשיון יבוא. את הקנס קובעת הרשות המוטמכת הנותנת את הרשיון. אנו רק גובים את הקנס. לפי תצטרכו בענין זה להזמין את משרד המסחר והתעשייה.

והוא הדין לגבי צו הפטור לעולים חדשים. שורה ארוכה של חפצים יכולים העולים להביא, ואין זה חשוב אם הוא עולה ממרוקו ומביא קרקורטוריה לדה-טוטו. יתכן שבאותו זמן אי אפשר היה להוציא פרנקים מצרפת, והטבירו לו שאפשר להוציא חלקי דה-טוטו. הוא קונה חלקי דה-טוטו ומביאים לארץ, וזה יכול להיות בונה-פידה. לפני שנה גילינו שכל מי שבא מצפון אפריקה הביא מקרר חשמלי. התחלנו לחקור, ומצאנו שבפריז ישב מישהו מהארץ והשיג את רשימות העולים וצירף לו הצהרה שהוא מביא מקרר חשמלי. הלכנו והוצאנו מרשימת החפצים שהעולים יכולים להביא את המקרר החשמלי. שנה שלמה היה שקט, לא הביאו מקררים חשמליים. עד שהיה מקרה אחד, שני וטליסי, שבאו עולים מקנדה, והביאו מרריה חדשים, כי המקררים הישנים שלהם אינם מתאימים לארץ, כי בהם הוולטג' הוא 110 ואצלנו - 220. הפעלנו מכס על מקררים חשמליים של עולים, ואז באו תגובות מהנהלת הטוכנות וממוסדות אחרים. אבל אני מודיע לכם שבעוד שנה יוטק יבוא המקררים החשמליים.

איננו יכולים לטפל טיפול אינדבידואלי. החוק שלנו מוכרח להיות כללי, ברור, והייתי אומר - גט. חוק המכס הוא חוק גט. איננו יכולים להגיד, כי מי שבא מאמריקה יכול להביא מקרר חשמלי, ומי שבא מצרפת - אינו יכול להביא. הבאתי זאת לדוגמה, כי ענין זה של צו הפטור לעולים חדשים הוא מקור הכרחי להברחה, ואין להמנע מזה. איננו יכולים להוכיח לאותו יהודי שהביא חלקי חלוף, שהוא יכול היה להוציא את כספו בדרך אחרת. אין גם תועלת להוכיח, כי הוא נמצא כאן והסחורה גם כן נמצאת כאן. ויבוא זה אינו פוגע בתעשיות החזקות, הוא פוגע במפעלים קטנים.

רבותי, אם תדרשו לבדוק טוב את הצו הכללי של פטור לגבי העולים ולביא רשימה של דברים שאפשר להוציא מצו זה - נעשה זאת, אבל אז הנהלת הטוכנות תבוא בטענות.

אשר להערכת הסחורה, איננו מקבלים את הדוקומנטציה של ערך הסחורה. החוק נותן לנו אפשרות להעריך את הסחורה לפי ערכה בשוק. ויש לנו אוסף של קטלוגים מארצות שונות, ואנו קטורים עם "האקונומיסט" הממציא לנו ידיעות על המחירים בעולם, ואנו משווים ומפרטים את החוק תמיד ליובת האוצר.

קיימנו דיונים בשאלה, אם להכניס את הקונסולים שלנו בחו"ל לענין זה, והחלטנו בטלילה. אין ליירות החוץ אנשים מוטמכים כדי לבדוק את הדברים במקום. לעומת זאת, אם יבואו את הסחורה שעליה תהיה חותמת של הקונסוליה הישראלית, זה יחייב אותנו להכיר בזה. ברור לנו שבחמור שיטנו בידינו פה, אנו עוקבים יותר אחרי המחירים באיטליה מאשר יש אפשרות לקונסוליה בניאפולי לעשות זאת. אנו רצינו להנהיג חובת אישור בכדי להטיל מט מטויים, אבל החלטנו לוותר על כך, כי נפסיד במכס הרבה יותר משהיינו מרוויחים במס האיסור. אין ליירות החוץ שלנו שירות חוץ מטחרי. הוא שירות חוץ פוליטי, ולא היינו רוצים להטיל עליו את החפקיד הזה. יכול להיות שבמשך הזמן הוא יכנס לזה. גם היום, במקרה שנודע לקונסוליה על טרנסקציה שאינה כשרה, הם מודיעים לנו, אבל זה אינו מחייב אותנו כלפי היבואן.

אטר למחנות, אין לנו אפשרות לפקח עליהן. היה לנו מטרה שמפקח הגיע למחסן המכס ושם לב שכמה תבילות ארוזות באותה צורת איזה. הוא ביקש להוריד את כל התבילות, והתברר שהתבילות אמנם נשלחו לאנשים טובים, אבל נשלחו באותו יום, מאותו משרד דאר וכתובותיה נכתבו באותו כתב יד. בדקנו את הדבר ומתברר, שהיה זה יבוא של בדים שלא נתן עליהם רשיון יבוא. תפסנו את הרשימות ומצאנו שתבילות כאלה הגיעו לדיירי בית שלם.

גילינו מקרה אחר, בדיה שהובאו על ידי רשיון, אבל למעשה לא היו אלה בדיים, אלא מטפחות ראש שהובאו בצורת בדיים, ונחתכו ונתפרו בארץ.

עליכם לדעת, כי אצלנו קיים מנגנון, שהעובד בו מקבל 200 לירות לחודש. לעומתו עומד אדם שצפוי לו רווח של 2000 לירות. ברור שלזה יש יותר אנשים, אין לו סכנה של צו-על-חנאי. בו בזמן שאם אצלנו משהו אינו בטדר, הדבר מופיע למחרת בעתון ומוצא צו-על-חנאי. אנו עובדים בהגבלות רבות, אך אינני חושב שאנו נחטלים. תפסנו בזמן האחרון מספר די ניכר של עובדים שנתפטו לטותפיות אלו, ואנו צריכים לחטל דבר זה.

בעקבות תפיסת החבילות, חשבנו להחגבר על כך על ידי זיווג כתובות הן של המקבל והן של השולח, אבל מתברר שהדבר כרוך בהשקעת כספים כל כך גדולה, שאיננו מוכנים להכנס לזה. אבל במקום שהיה פיקוח פעם בחדשיים, עכטו הוא נעשה פעם בשבועיים, ובמקום שקודם היינו פותחים כל חבילה 10, אנו פותחים עכטו כל חבילה המסית.

היו"ר מ. בנסוב: מה קורה עם החבילות שנתפטות?

ז. טרף: ביחס להחרמות, הקובעת היא הרשות המוסמכת. אם הרשות המוסמכת קובעת שחורה מסויימת יש לייצא לחו"ל, אנו מוכרים אותה על מנת לייצא לחו"ל. איננו אוהבים את זה, כי אנו מקבלים מחיר יותר נמוך, ובחמטים אחוז של המקרים אין מייצאים את הסחורה לחו"ל. אם הרשות המוסמכת קובעת שיש למכור את הבדים למוטד ילדים, אנו מוכרים את שחורה על ידי מכרז בין מוטדות הילדים. מה עושה מוטד הילדים עם הבדים, אם הוא חפר מהם בגדים לילדיו, או מוכר את הבדים לשוק - איננו יודעים. הדרך השלישית היא - מכירה למרבה בתשלום. ולפעמים מוכרים את הסחורה ומחרמת לקבוצת טוחרים מצומצמת, לפי דרישת הנוגעים בדבר. על כל פנים, בענין זה נוהג המכט לפי הוראות הרשות המוסמכת.

אני מצטרף מאד שלא קבלתי את המלצות הועדה. אם אקבל אותן, אוכל להמציא לכן את חטובותי.

ובטיכום - תפקידינו הוא לגבות מכס, ולא להסדיר את היבוא. זה תפקידה של הרשות המוסמכת לעניני היבוא. אם אין נותניה רשיון יבוא, איננו נותניה להעביר את הסחורה דרך המכס. איננו נוהגים לשאול מדוע נתן הרשיון. אם יראה הדבר כיוצא דופן, נעיר לשר הנוגע בדבר או למבקר המדינה. אבל בדרך כלל, תפקידינו הוא לגבות מכס.

אשר לחיאום בין כמויות הסחורות המובאות ובין אלו המצויינות ברשיון היבוא, הרי לא תמיד הוא אפשרי. עכטו עשינו הסדר, שחיאור הסחורה יהיה מדוייק ולא כללי, ושיהיה כזה שנוכל לבקר אותו. היו כמה טענות של מבקר המדינה, אך אנשי המכס באו ואמרו: הנה רשיון י בוא שבו כתוב: עצמות למטפור, 90 אחוז מבקר ו-10 אחוז מצאן, אני אני, פקיד המכט, יכול לבדוק זאת? או - מליחים, דייג שחו 1954 בגודל 600-700 דגים בחבית. פקיד המכט פותח חבית אחת ולא יותר. בכל זאת בצורה כזאת נתפטו כמה הברחות גדולות. הגיעו 34 ארגזים שלפי הרשיון היו צריכים להיות בהם בדים ולמעשה היה דבר אחר. הביאו 8 ארגזים לבדיקה. הסבל, אמרו לו להביא 8 ארגזים והוא הביא 6 והלך לשתות מים, כאשר אמרו לסבל אחר להביא עוד שני ארגזים, הוא בטעות הביא 3 ארגזים. בארגז החשיעי נתגלתה ההברחה. הסדר היה כזה שבכל הארגזים המתחלקים היו בדים ובאלה שאינם מתחלקים היה דבר אחר. זה היה מסודר עם הפקיד שנתן את הארגזים לסבל.

ענין זה של בדיקות הוא קשה מאד. איננו יכולים לפתוח כל ארגז.

א. כהן: אתם מחליפים פקידים?

ז. טרף: אנו מחליפים פקידים, אבל זה אינו עוזר. מספיק שיבוא עמיל המכט ויראה פקיד אחר, מיד הוא לוקח

את תיקו והולך.

אני רוצה לציין שאחד הקשיים שאנו נתקלים בו הוא -

מחסור בעובדים מקצועיים. בדיקה מכס זה אחד המקצועות המטובכים ביותר. בספר שלפני ישנם כללים שנקבעו ביחס למקרים שאינם ברורים, זוהי תורה שלמה. אנו נותנים דברים לבדיקות מעבדתיות, בייחוד במעבדה של הטכניון בחיפה. אבל אין לנו די אנשים מקצועיים. אמנם המצב משתפר, האנשים לומדים את הדברים. אני חושב שבדרך כלל השירות משתפר והולך.

עובדי המכס עובדים בתנאים קשים מכמה בחינות: לעתים קרובות הם מותקפים בעתונות, והדבר מבהיל אותם, ישנם פקידים שהובהלו מחקירות שהתנהלו נגדם, ואינם מסכימים לפתוח חבילות לבד, הם דורשים שיהיה אתם עוד אצלם. כמובן שזה מכביד על העבודה, זה גורם להאטת הקצב.

לפני 3 חודשים נתפסו ארגזים שהכילו טחורות אחרות ביציאה מהנמל. פקידי המכס טענו שלאשר הם פתחו את הארגזים היו בהם טחורות הסחורה שחמאמו לרשיון, הם טגרו את הארגזים ואישרו אותם, אבל בין הסגירה והוצאת הארגזים מהנמל הוחלפו הסחורות. הפעם נתפס כפושע עובד נמל.

אנו עברנו משבר קשה, בייחוס במכס בחיפה, בגלל התפיסות שנתפסו והוטלה האשמה על פקידים שכנראה לא היו שותפים לדבר, כפי שהוכח ממקרה זה, כאשר נתפס עובד הנמל.

בארץ של עליה וסחורות עליה, להשתלט לגמרי, כמו באמריקה ואנגליה - קשה מאד.

היו"ר מ. בנטוב: רשימה, אני רוצה להודות למר שרף על סקירתו גלויות הלב והמאלפת מאד, אבל גם מדאיגה מאד. אני מבין שהאוצר לוחם נגד דברים רבים, ואם אתה אומר שהמצב בטוח זה השתפר, הרי אנו בכל זאת עדים לשפע גדול בארץ, ואין הרגשה שיש מחסור בדברים. אין כל ספק שאיננו יכולים להכנס עכשו לכל הבעיה, כי יש שאלה של מתנות ורשיונות יבוא, שקאוצר אינו מטפל בהם. אבל יש בעיה של הסתננות סחורות שלא על פי רשיון, או לא חמיד בהתאם לרשיון. לאחר שהרשיון נתן או לא, מוב את סחורה בכמויות גדולות יותר, טובים אחרים וגם הצד הפיסקלי אינו מתאים לסוג הסחורה. על בעיה זו אנו רוצים להחליף דעות.

אני מבין שקשה להלחם בכל מיני אמצאות גאוניות, ואם אמרתי בקריאה בין יום שהמות היהודי פועל יותר בכיוון אחד, הרי לא אמרתי שהוא פועל רק בכיוון אחד, על כל פנים לא ימצא הממשלה.

אני רוצה לדעת אם ישנן שיטות בדיקה המבטיחות בדיקה הכמות לפי המשקל, כי יתכן שפה היא נקודת התורפה, ויתכן שצריך למצוא שיטות משוכללות יותר.

בעיה שניה היא - בדיקה האיכות, שהיא מטובכת ביותר, אבל קלה יותר לפתרון. במחזור הראשון של הדיונים שלנו בשאלה זו, היתה תביעה של החאחדות בעלי התעשייה לשתף נציגים שלהם בבדיקות. ברור שפקיד מכס אינו יכול להיות מומחה לכל דבר. לכן, אינני יודע אם לא היה כדאי לחשוב על שיתוף כזה דוקא של המעוניינים. הובאה לפנינו דוגמה, שמישהו הביא שאריות בד בגודל של מטר וחצי, בטעה שלפי הרשיון היה צריך להביא שאריות בגודל של עשרים וחמישה ט"מ. יכול להיות שפקיד המכס אינו מומחה די כדי לדעת זאת. ולכן, אולי כדאי היה לשחף בבדיקות את הגורמים המעוניינים.

שמענו שהרשות המוטמכת היא הקובעת את הקנסות. אינני יודע, אני רק מהרהר, אם הדרך הנכונה אינה להעביר את הטלת הקנס אל המכס, כי ברשות המוטמכת יש משחק אינטרסים אחר מאשר במכס.

ז. שרף: מבחינת המכס אין הבדל בין שאריות ובדים.

היו"ר מ. בנטוב: אשר לצד הפטור לעולים חדשים, אני שואל: האם העברת כספיהם של העולים מוכרחה להיות על ידי הבאת סחורות? אינני מבין מדוע לא יהיה טניף של בנק ישראל בצפרת, למשל, שיגיד לעולה: יש לך 100 אלף פרנק, תקבל 100 אלף פרנק במחיר רשמי בלירות ישראליות, וקונטוליה שלנו תשמש בכסף הזה לקניית המצרכים הדרושים למדינה.

אשר לחפצי בית, אני חושב שאפשר למצוא שיטה לפיה יצוץ העולה בקונסוליה מה הם החפצים שהוא רוצה להביא, ופקיד הקונסוליה ישלח לבדוק את הדבר. אז יהיה קשה יותר להעביר מקרים מצרפת למרוקו.

לענין הערכת הסחורה לפי ערכה בשוק, אנו החרמנו מדברי נציגי הועדה להגנה על תוצרת הארץ, שבמקרים הביא מקבלים את הפקטורה כמו שהיא.

כשהייתי בחו"ל פנה אלי הנספח המסחרי שלנו באיטליה, והוא עורר את הבעיה. הוא טען ששואלים אותו שאלות, אבל אין פרוצדורה קבועה המחייבת אותו לתת אישור לא ביחס לרשיונות היבוא ולא ביחס למחירים והחשבונות. הוא ביקש שאני כיו"ר ועדת הכלכלה אטפל בזה. אני מבין שלא בכל מקום אפשר לעשות זאת. אבל במקומות שיטנם נספחים מסחריים, היה כדאי לעשות נסיון לשנה, ולראות אם היבוא לא יעבור מארצות אלו לארצות אחרות. אין לנו נספחים מסחריים, כי אז היינו יכולים לראות שמהו אינו בסדר בארצות אלו.

אנו חיים בארץ שאיננו מעוניינים ביבוא, היבוא הוא הכרח כל-יגונה. אני שואל: מדוע אי אפשר לתת רשיונות מסויימים על דברים מסויימים מפירמה מסויימת עם דוגמאות? ואם צריך להביא 10 סוגי בדים, יביאו 10 דוגמאות, כדי שלא יהיה רשיון כללי, ואחר כך ימכרו את הסחורה ברח' לילנבלום. ואז אני מוכן לשני שלבים במחן רשיון היבוא: שלב ראשון, כאשר אני פונה ושואל אם מוכנים לתת לי רשיון יבוא על כמות מסויימת, והשלב השני - לאחר שאני מקבל את הדוגמאות, אני מקבל את רשיון היבוא. זה יקל גם על פקיד המכס, כאשר מגיעות הסחורות, הוא יכול לבדוק אותן על פי הדוגמאות שבידו.

בענין החבילות, לדעתי, ישי צורך בחקירה מסורתית. אבל אני שואל: האם אין להטיל מכס מיוחד דוקא על מתנות?

אשר להרחמות, אני חושב שמוטב להעביר את הסמכויות מהרשות המסומכת למכס, כדי שהסחורה המוחרמת לא תחזור לשוק ותפגע בייצור המקומי.

ולבטוף - מה העונש שהוטל, במקרה שציינת בקשר ל-9 ארגונים?

ז. שרף:
החרמנו את הסחורה ולא הטלנו קנס, כי אילו היינו מטילים קנס, לא היינו יכולים להביא את האדם לשמפט. אין לנו שתי אפשרויות. אנו מחרימים את הסחורה ואחר כך יש לנו בירה - או להטיל קנס או להביא את האדם לשמפט. אנו יכולים להטיל קנס במכסימום שיטנו בחוק. במקרה אחד יכולנו להטיל קנס של 100 אלף לירות על סחורה ששוויה 40 אלף לירות. לא הטלנו קנס, הבאנו את העבריינין לשמפט. והואיל והמשפט תלוי ועומד, וזו אינה סחורה שמתקלקלת, עדיין לא מכרנו אותה, אבל אני חושב שניצא אותה.

היו"ר מ. בנטוב:
אני מבין את כל הבעיות של הפקידות, אני מבין את הקשיים. אבל מוכרח להיות איזו בקורת גם על הפקידים. האם אי אפשר להנהיג שיטה שכל עמיל מקבל הודעה מראש מתי עליו להוציא את הסחורה, ואז לא תהיה לו ברירה להסתלק, כי אם יסתלק, המשלוח שלו יבדק.

אני מוכרח להגיד, שכל אלה הם פליאטיבים, בארץ כמו שלנו הפתרון היחידי הוא - לא לתת לאנשים פרטים לעסוק ביבוא, כי זה המקור העיקרי לשחיתות והברחות. אני חושב שהיינו צריכים לעשות מה שעשתה אנגליה בזמן המלחמה - יבוא ממלתי.

ש. פרלשטיין:
הטפע של סחורות חוץ בארץ, הוא ממש מדהים. כאשר עוברים ברחובות הראשיים בארץ, רואים דברי לוקסוס מח"ל שאין רואים אותם בערים גדולות בארצות אחרות. בראש וראשונה אני מתכוון לענף הטכסטיל. ומכיוון שאין נותנים רשיון יבוא למוצרים אלה, יש לחפש את המקור. שרור שיש שאלה של מתנות ויבוא עולים, אבל אינני חושב שזה המקור. אני יכול לקבל את דעתו של מר שרף, שפקידים הגונים הולכים ולומדים את הדרך. אבל יחד עם זאת - ומה אני מודאג ביותר - יש גידול ניכר במקרי השחיתות. ובה אני רואה את מקור הרעה.

אפשר להתגבר על כך, לדעתי, על ידי צירוף ספציפיקציה מפורטת של מין הסחורה, טיב הסחורה ומשקלה לפי מטרים, אני מבין שיש יבוא, כי החוקרים המטורלים מאלצים אותנו להביא סחורות מוגמרות. אבל לא יחקן שנתן רשיון ליבוא בד ויובא משי לכותנות לילה של גברות. דבר שני - צריך לצרף לרשיון דוגמאות, ואין אסון בזה אם מתן הרשיון יושהה, כי אלה אינם מצרכים חיוניים. ללא שני הדברים האלה, אי אפשר יהיה להתגבר על התקלות, ולצדדי אפשר לדלוש משקל להיות מומחה לכל.

היחם הצעה של התאחדות בעלי התעשייה, לשלוח מומחים שלהם לייעץ אם הסחורה מתאימה לרשיון היבוא ואם החשבון שמגישים הוא מחקבל על הדעת,

אם נשה את שני הדברים האלה, נוכל למנוע הברחות גדולות, כי אני אינני רואה את מקור ההברחה לא במתנות ולא בעולים.

ש. לביא: אני רוצה לשאול: מדוע אין רשות אחת מיוחדת לעניני היבוא? אנט חושב שרשות מיוחדת לעניני היבוא היחם מונעת תקלות רבות, כי עכשו, כאשר ישנן כמה רשויות, אחת מטילה את האשמה על השניה.

אנו ארץ עניה, האם אנו יכולים להרשות לעצמנו להביא כל כך הרבה דברי מותרות? אני חושב שהמקור הראשון לחקירה כיצד הובאה הסחורה, צריכה להיות החנות בו נמכרת סחורה זו, כי בעל החנות יודע ממי הוא קנה את הסחורה.

אטל למתנות, אני סבור כי אם נסביר ליהודים בחו"ל שהמתנות משמשות מקור להבלחות, הם ימעיטו במשלוח מתנות.

אני חושב שהחלטתכם ביחס לקונטוליות שלנו בחו"ל, היא נכונה. אבל יחד עם זאת אני חושב שהיה טוב אילו בארץ ממנה מביאים העולים את חפציהם, היו נמצאים שני פקידים על יד הקונטוליה שתפקידו של האחד - לבקר בביתו של העולה ולבדוק מה הם החפצים שהוא רוצה להביא, ותפקידו של השני - לתת רשיון להבאת החפצים.

אני מסכים להצעתו של מר פרלסטין, שכל מתן רשיון ייעשה בהתייעצות עם הועדה להגנת תוצרת הארץ. ברור לי שאין ארץ אחת בעולם שהיבוא שלה, באופן יחסי, יהיה כל כך גדול, כמו אצלנו. בכל אופן, גם ארצות אחרות עברו תקופה כזאת, כיצד הם התגברו עליה?

אני מבין את הקשיים שבמנגנון, אבל בכל זאת אנו צריכים לדאוג לטהר המנגנון. האם אי אפשר למצוא בארץ כמה עשרות אנשים נמאנים והלכניט אותם לעבודת פיקוח במכס? אני חושב שהוצאות מותרות אלו חשתלמנה בטופו של דבר.

י. אורי: אינני חושב שיש לממשלה ללמוד הרבה מאתנו. אני חושב שלנו יש מה ללמוד מהממשלה. ואם בכל זאת ביקשתי רשות הדבור, הרי זה ל-3 הערות. ראשית, ביחס לשפע המותרות שישנו בכל חנות בארץ. מניין באו כל המותרות הללו? מדוע הממשלה עוברת על כך בשתיקה? שנית, ביחס למקררים חשמליים. כיום אין יהודי בארץ שאינו יכול לרכוש מקרר חשמלי במחיר של 1050 לירות. מדוע לא תקבע הממשלה מחיר חפשי של 900 לירות, במקום 800 לירות המחיר הרשמי, ותרשה לכל יהודי לקנות מקרר באופן ליגלי?

נתקלתי במקרה בשקדים שהובאו מקליפורניה. אני רוצה לדעת, כיצד מגיעים שקדים מקליפורניה לישראל, שהיא ארץ השקדים?

היו"ר מ. בנטוב: האם נהוגה שיטה של מתן פרטים לפקידים המגבילים הברחות?

א. כהן: האם משרדך יכול לערוך מחקר רציני ולקבוע באיזו מידה היבוא הבלתי חוקי פוגע בתוצרת הארץ, איזה ענפים נפגעים, מה הן הכמויות שהובאו ובעיקר - באיזה דרכים נעשה הדבר. ובעיקר מענין אותי, האם הדברים נעשים רק על ידי הברחות, ואז ההברחות צריכות להיות מעבר לאחוז המקובל בעולם, או שהדברים נעשים בגלל פירצות בחוק, שלפי הפרינציפיום של המטחר ההוגן, מותר לאדם לנצל אותן? אם יגידו לי שהמקור הוא בהברחה, ויש צורך לחזק את הפיקוח והשמירה במכס, אין זה

ענין לדיון בוועדה. על כל פנים, מחקר כזה היה סודרין מותכו בדיונינו
אלה החוזים ובטנים מדי פעם. לי יש הרגשה שיש הגזמה לגבי הפגיעה בתוצרת
הארץ על ידי היבוא הסובר.

אשר למכס, נדמה לי שהדבר המתקבל ביותר על הדעת
הוא, שלאגף המכס יהיה שירות בולטת מסלול. אין זה ענין של טנגנון עצום,
זה ענין של מציאת אבנים נאמנים במסכורת טובה, שיודרכו וילמדו את הענין,
כדי שזדע שבמכס שלנו לא יכול מבריא להמשיך בהרחבות הרבה זמן.

ז. טרף:

כמה דברים שיחמרו כמון אינם נוגעים לנו. אני מוכן
להוציא מהפרוטוקול אותם דברים שאינם נוגעים לנו
ולהעבירם בכתב למטרדים הנוגעים בדבר. אבל אני חושב שיש להזמין את
הטרים או המנהלים הכלליים של המטרדים הנוגעים בדבר.

אנו פועלים במציאות מסויימת. זוהי מטלה קואליציונית
שיש בה הרבה מטרדים, ומרבה מטרדים, מרבה קנאה. גם ענין זה של רשות יבוא
אחת אינו דבר פשוט. בטנה הראשונה לקיום המדינה היה היבוא מרוכז במחלקת
היבוא במסדר המסחר והתעשייה, ופירקו את המחלקה הזאת מדי אחרי המטלה
הזוטנית, כי הטפול בכל רשיון יבוא במסך חדשים, והקהל טאו התרעם על כך.
והוחלט שכל מסדר יוציא רשיונות יבוא בטפול שלו.

אולם אני רוצה שנראה את הדברים ביחס נכון.
ב שנה סנגטרת באפריל 1954 הגאנו סחורות ב-450 מליון דולר, לפי ערך הסוק.
וההברחה הגיעה לאחוז או חצי אחוז.

אשר לפקידים, בהנהלת המכס עובדים 1600 פקידים,
מהם פקידים טכניים שאין להם טגע עם הקהל, אבל מחציתם פקידים "סיס להם
מה למכור". אנו מטפלים כיום ב-20 איס שנחמטו או שיש עליהם חסר מבוטס.
עובדי המכס נפוצים על פני כל הארץ ועובדים בטלוס מספרות ובידם אפשרויות
עצומות. יוטב פקיד שיש לו אטה ושני ילדים ומסכורתו היא 200 לירות
לחודס, ואוא אינו יודע כיצד יסיים את החודס במסכורת זו, ומולו יוטב
עמיל; ורומז לו כאם הוא יסריך את הבדים כחוטי מטי - וזה ענין של הפרס
במטה אלף לירות מבחינת המכס - הוא יכול להרוויח 20 אחוז מ-100 אלף לירות
אלו. ואם הוא יעטה זאת, אי אפשר להוכיח זאת, כי הפקיד יכול לוטר: טעמיה.
רוב הפקידים שחיים חיים צנועים עומדים לפעמים בטבחנים קטים מאד.

אשר לטתנו, אנו הנהגנו בכמה מקרים מכס טובה.
על בטר הטובא באיטור המטלה מטלטים 8 פרוטות מכס, ועל בטר הטובא
באופן אחר - 2,250 ל"י. אבל זה אינו מפריע, הבטר במכר ב-7 לירות.

לא הרטינו יבוא סיגריות מתוצרת חוץ, והיה סוק
של הברחה במחיר של 1,300 לי החפיסה. קבלנו הקצבה של טטבע חוץ וטתנו
רשיון להביא סיגריות ועל ידי כך הורדנו את המחיר, טברנו את סוק ההברחה
והרווחנו מליון לירות.

אשר לעוליים החדשים, איבנו יכולים להפוך את פקיד
המכס לאויב של כל אדם הנכנס לארץ. ומה טנוגע להצעת לביא ביחס לבדיקת
חפציהם של העוליים בבתיים, טני אנשים לא יטפיקו לכך, והתוצאה תהיה טמחר
יחפרס ב"טיימס" אינו מדינת מטטרה היא מדינת ישראל, שהעולה רק טודיע
על חפצו לעלות וכבר שולחים אנשים לערוך בדיקות בביתו. האנגלים יקבלו זאת?
אם ההברחה מגיעה למחצית האחוז מהצוא הכללי, ואם אנו בכל זאת מופטים
כמנו מדי טיה טבלי טנציק לכל אדם הנכנס לארץ, מבלי שנהפוך את הכניסה
לארץ לענין בלתי-נעים - אני חושב שאיננו צריכים לחזור למצב שהיה לפני
3 טנים, כאשר העליה לארץ היתה באמת ענין בלתי נעים.

אנו שולחים אנשים לארצות הברית, צרפת וארצות
אחרות ללמוד. יכול להיות טבוטן הקרוב יבוא אלינו מוטחה לעניני מכס.
איבני גורס את המלטינות. אני מוכן להלטיין על כל עגירה. אם מותר להלטיין
על גנבה של רכוס הפרט, מותר להצהיר על גנבה של רכוס המדינה. אין זה מטפיק
לקחת אנשים הגונים ולמנותם כמפקחים. האיס מוכח להיות בעל מקצוע. המכס

זה מקצוע טובי עצום. בצרפת ביי"ט לפקידים מכס מתקבלים תלמידים לאחר
4 שנות לימוד באוניברסיטה. אנו עורכים עכשו קורסים של "חדשים לתקדמות"
הקיימים גם מחלקת פיקוח הבודקת דברים והיא גילתה מטבע דברים רבים.
מחלקת זו בודקת את הרשיונות לאחר המעשה ומכינה "רשימות שחורות" של
האנשים.

אשר להצעת סר כהן, אני מונון לשרוך מחקר על מידות
ההכרח והפגיעה בתוצרת הארץ.

לא נתן פרסים לפקידים. איננו יכולים להכנס לענין
זה. אנו נתן פרסים לאנשים שיביאו לידי גילוי הברחות בהתאם לגובה הסכום
של הברחה שתחגלה.

היו"ר מ. בנטוב: היטיבה בעולה.

היטיבה בעולה בטעה 13.50

3369.